

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

УДК 378.046.4:355.233:004.8

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.20482501>

Формування інформаційної стійкості в умовах штучно згенерованої реальності: виклики для професійної підготовки фахівців сектору безпеки і оборони

Бабський В'ячеслав Вікторович,

кандидат військових наук, доцент кафедри військової підготовки,
Національна академія Служби безпеки України, м. Київ, вул. Михайла
Максимовича, 22, 03022, Україна,
<https://orcid.org/0009-0000-6259-9408>

Черненко Тетяна Василівна,

кандидат філософських наук, доцент кафедри стратегічних комунікацій та
прикладної лінгвістики, Національна академія Служби безпеки України,
м. Київ, вул. Михайла Максимовича, 22, 03022, Україна,
<https://orcid.org/0009-0002-1440-5861>

Прийнято: 05.05.2026 | Опубліковано: 30.05.2026

Анотація: Мета. Обґрунтувати сутність інформаційної стійкості в умовах штучно сконструйованої інформаційної реальності, трансформація якої інтенсифікується під впливом сучасних технологій та викликів повномасштабної агресії російської федерації проти України, а також визначити оновлені педагогічні підходи до формування інформаційної стійкості у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців сектору безпеки і оборони.

Методи. *Методологічну основу дослідження становить міждисциплінарний підхід, що поєднує положення військової педагогіки, теорії інформаційної безпеки, когнітивних наук та синергетики. Використано методи теоретичного аналізу і синтезу для узагальнення наукових підходів, порівняльного аналізу для зіставлення традиційних і сучасних моделей підготовки, концептуалізації для уточнення змісту поняття інформаційної стійкості, а також системного узагальнення для визначення педагогічних принципів її формування. Застосовано елементи проблемно-орієнтованого підходу для інтерпретації професійної підготовки як діяльності в умовах когнітивної невизначеності.*

Результати. *Встановлено, що трансформація інформаційного середовища зумовлює зміну об'єкта професійної підготовки - від інформації як сукупності даних до умов її функціонування, що характеризуються невизначеністю, багатошаровістю та можливістю штучного конструювання правдоподібних повідомлень. Уточнено зміст поняття інформаційної стійкості як інтегральної професійної якості, що включає когнітивну автономію, здатність працювати з неповними та суперечливими даними та приймати обґрунтовані рішення. Запропоновано педагогічну модель її формування, визначено систему дидактичних принципів (невизначеності, правдоподібної помилки, когнітивного навантаження, метакогнітивної рефлексії) та обґрунтовано відповідні освітні інструменти.*

Висновки. *Доведено необхідність переорієнтації професійної підготовки з передачі знань на формування здатності діяти в умовах когнітивної складності та інформаційної невизначеності. Перспективи досліджень пов'язані з розробленням прикладних методик та їх емпіричною перевіркою.*

Ключові слова: *інформаційна стійкість, штучний інтелект, професійна освіта, когнітивна автономія, критичне мислення, інформаційний вплив.*

Formation of Information Resilience in Artificially Constructed Reality: Challenges for Professional Training of Security and Defense Sector Specialists

Vyacheslav Babskyi,

Candidate of Military Sciences, Associate Professor of the Department of Military Training, National Academy of the Security Service of Ukraine, 22 Mykhaila Maksymovycha Street, Kyiv, 03022, Ukraine,
<https://orcid.org/0009-0000-6259-9408>

Tetiana Chernenko,

Candidate of Philosophy, Associate Professor of the Department of Strategic Communications and Applied Linguistics, National Academy of the Security Service of Ukraine, 22 Mykhaila Maksymovycha Street, Kyiv, 03022, Ukraine,
<https://orcid.org/0009-0002-1440-5861>

***Abstract: Objective.** To substantiate the essence of information resilience under conditions of an artificially constructed information reality, the transformation of which is intensified by modern technologies and the challenges of the full-scale aggression of the Russian Federation against Ukraine, and to identify updated pedagogical approaches to its formation in the process of professional training of future security and defense sector specialists.*

***Methods.** The methodological framework of the study is based on an interdisciplinary approach that integrates the provisions of military pedagogy, information security theory, cognitive sciences, and synergetics. The research employs methods of theoretical analysis and synthesis to generalize existing scholarly approaches, comparative analysis to contrast traditional and contemporary training models, conceptualization to refine the content of the concept of information resilience, and systemic generalization to determine the pedagogical principles of its formation.*

Elements of a problem-based approach are applied to interpret professional training as activity conducted under conditions of cognitive uncertainty.

Results. *The study establishes that the transformation of the information environment leads to a shift in the object of professional training—from information as a set of data to the conditions of its functioning, characterized by uncertainty, multilayered structure, and the possibility of artificially constructing plausible messages. The content of the concept of information resilience is clarified as an integral professional quality that includes cognitive autonomy, the ability to work with incomplete and contradictory data, and the capacity to make reasoned decisions. A pedagogical model for its formation is proposed, a system of didactic principles (uncertainty, plausible error, cognitive load, and metacognitive reflection) is defined, and corresponding educational tools are substantiated.*

Conclusions. *The necessity of reorienting professional training from knowledge transmission to the development of the ability to act under conditions of cognitive complexity and information uncertainty is substantiated. Prospects for further research are associated with the development of applied methodologies and their empirical validation.*

Keywords: *information resilience, artificial intelligence, professional education, cognitive autonomy, critical thinking, information influence.*

Постановка проблеми. У сучасному інформаційному просторі повідомлення можуть бути внутрішньо узгодженими, переконливими та логічно бездоганними, водночас не маючи жодного зв'язку з реальністю. Для фахівця сектору безпеки і оборони, діяльність якого пов'язана з оцінкою загроз, аналізом інформаційних потоків та ухваленням рішень в умовах обмеженого часу, це означає не просто ускладнення професійної діяльності, а зміну її базових когнітивних умов.

Йдеться про ситуацію, у якій інформація дедалі частіше функціонує не як відображення подій, а як конструкція, здатна імітувати правдоподібність. У результаті зникає очевидна межа між фактом і його переконливою імітацією, що ускладнює процес верифікації та підвищує ризик помилкових рішень.

Повномасштабна агресія російської федерації проти України продемонструвала, що інформаційний вимір протистояння є не допоміжним, а визначальним чинником національної безпеки. Водночас розвиток сучасних технологій, зокрема штучного інтелекту, суттєво змінює характер цього протистояння, посилюючи можливості створення переконливих, але недостовірних інформаційних конструкцій.

У таких умовах формується те, що можна визначити як штучно сконструйовану інформаційну реальність, у якій правдоподібність не гарантує достовірності, а обсяг і складність інформації зростають. Це ускладнює процеси орієнтації в інформаційному середовищі, підвищує когнітивне навантаження та створює передумови для більш витончених форм інформаційно-психологічного впливу.

Для системи професійної підготовки це означає необхідність переходу від навчання розпізнаванню неправдивої інформації до формування здатності діяти в умовах, коли сама категорія достовірності стає проблемною. Традиційні підходи, орієнтовані на перевірку фактів і критичний аналіз джерел, залишаються необхідними, проте вже не є достатніми.

У ситуації, де правдоподібність може бути сконструйованою, помилка в оцінці інформації перестає бути навчальною і набуває критичного значення для професійної діяльності.

Таким чином, виникає потреба у переосмисленні змісту та методики професійної підготовки з акцентом на формування інформаційної стійкості як здатності людини зберігати когнітивну автономію, здійснювати обґрунтований

вибір і діяти ефективно в умовах інформаційної невизначеності та надлишку суперечливих даних.

З огляду на зазначене, дослідження спрямоване на обґрунтування сутності інформаційної стійкості в умовах штучно сконструйованої інформаційної реальності та визначення оновлених педагогічних підходів до її формування у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців сектору безпеки і оборони. Досягнення поставленої мети передбачає послідовне вирішення наступних дослідницьких завдань: аналіз сучасних підходів до розуміння інформаційної стійкості, уточнення її змісту в контексті професійної діяльності, обґрунтування педагогічної моделі її формування та визначення системи дидактичних принципів і відповідних освітніх інструментів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Сучасні дослідження інформаційної стійкості формуються на перетині когнітивних наук, досліджень інформаційної безпеки, штучного інтелекту та педагогіки професійної освіти. Впродовж останніх років науковий інтерес зосереджується на трансформації інформаційного середовища та її впливі на процеси мислення і прийняття рішень.

У міжнародному науковому дискурсі значна увага приділяється впливу технологій штучного інтелекту на характер інформаційної взаємодії. Зокрема, у дослідженнях S. Russell і P. Norvig обґрунтовано, що розвиток інтелектуальних систем змінює не лише інструменти обробки інформації, а й самі умови її сприйняття людиною [1, р. 45]. Подальші дослідження у сфері AI literacy (Hackl et al., 2024; Carolus et al., 2023) акцентують увагу на необхідності формування здатності людини критично оцінювати результати, згенеровані алгоритмічними системами, з урахуванням їх обмежень та потенційної недостовірності [2, р. 78; 3, р. 112]. Окремий блок сучасних досліджень зосереджується на впливі генеративного штучного інтелекту на освіту, академічну доброчесність і безпекові ризики. Зокрема, у працях, присвячених управлінню штучним

інтелектом в освіті, підкреслюється потреба в оновленні освітньої політики та педагогічних практик [11, р. 1–3]. Дослідження можливостей і ризиків великих мовних моделей для освіти акцентують увагу на необхідності критичного ставлення до згенерованого контенту [12, р. 2–4]. Окремо розглядаються ризики академічної недоброчесності та потреба в нових підходах до оцінювання результатів навчання [13, р. 228–230]. У безпековому контексті звертається увага на ризики використання штучного інтелекту для протидії когнітивним впливам, зокрема з погляду прав людини та етичних обмежень [14, р. 2–5].

У межах когнітивних досліджень розглядаються особливості прийняття рішень в умовах невизначеності та інформаційного перевантаження. Роботи D. Kahneman демонструють, що за таких умов людина схильна використовувати евристичні стратегії мислення, що підвищує ймовірність когнітивних викривлень [4, р. 56]. Сучасні дослідження інформаційного перевантаження (Bawden, Robinson) підтверджують, що надлишок суперечливих даних знижує якість аналітичної діяльності та ускладнює процес прийняття рішень [5, р. 183].

Окремий напрям становлять дослідження інформаційної безпеки та когнітивного протиборства, у межах яких інформаційне середовище розглядається як простір цілеспрямованого впливу. У сучасних працях з когнітивної війни підкреслюється, що інформаційні впливи набувають системного характеру та адаптуються до когнітивних особливостей аудиторії [6, р. 21].

У контексті освітніх досліджень останніх років особлива увага приділяється трансформації професійної підготовки в умовах цифровізації та невизначеності. Дослідження у сфері вищої освіти (Sailer et al., 2024) доводять, що сучасне навчання має орієнтуватися не лише на засвоєння знань, а на розвиток здатності діяти в умовах складних і динамічних середовищ [7, р. 64].

Водночас у вітчизняному науково-педагогічному дискурсі останніх років, зумовленому умовами повномасштабної війни, відбувається переосмислення

підходів до підготовки фахівців сектору безпеки і оборони. У сучасних дослідженнях військової освіти наголошується на необхідності інтеграції міждисциплінарних підходів, оновлення змісту навчання та розвитку здатності до адаптивної діяльності [8, с. 330–332]. Водночас підкреслюється значення інтерактивних методів навчання, розвитку критичного мислення та готовності діяти в умовах невизначеності як ключових складових професійної підготовки офіцерів [9, с. 55–57].

Водночас підкреслюється значення розвитку критичного мислення та готовності діяти в умовах невизначеності як ключових складових професійної підготовки офіцерів [9, с. 156–158]. У працях, присвячених цифровізації освіти, обґрунтовується вплив цифрових технологій на адаптивність освітнього процесу та водночас підкреслюється ускладнення процедур оцінки достовірності інформації в умовах цифрового середовища [10, с. 3–6; 15, с. 125–127].

Разом із тим, аналіз сучасних досліджень свідчить, що, попри активне вивчення впливу інформаційного середовища, когнітивних процесів і трансформації освіти, більшість підходів залишається орієнтованою на роботу з інформацією як об'єктом аналізу, який потенційно може бути перевірений і верифікований.

Натомість сучасні умови дедалі частіше характеризуються ситуаціями, у яких правдоподібність інформації не гарантує її достовірності, а сама процедура верифікації є обмеженою або неможливою. У таких умовах недостатньо розробленим залишається питання підготовки людини до діяльності в ситуації когнітивної невизначеності, де рішення приймаються на основі неповних, суперечливих або штучно сконструйованих даних.

Таким чином, у науковому полі простежується розрив між сучасними дослідженнями інформаційного середовища, що акцентують увагу на його складності та технологічній обумовленості, і педагогічними підходами, які

залишаються переважно орієнтованими на формування навичок аналізу інформації.

Це зумовлює необхідність переосмислення базових принципів професійної підготовки та визначає актуальність дослідження, спрямованого на обґрунтування педагогічних засад формування інформаційної стійкості як здатності людини діяти в умовах когнітивної невизначеності.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри суттєве розширення наукових досліджень, присвячених трансформації інформаційного середовища, впливу технологій штучного інтелекту та розвитку критичного мислення, у сучасному науковому полі зберігається низка концептуальних і методичних невизначеностей.

По-перше, більшість досліджень інформаційної стійкості зосереджується на вдосконаленні інструментів аналізу інформації: перевірці джерел, виявленні маніпуляцій та розвитку критичного мислення. Такий підхід передбачає, що інформація може бути ідентифікована та верифікована, навіть якщо це потребує додаткових зусиль.

По-друге, у сучасних дослідженнях недостатньо розроблено питання функціонування інформаційної стійкості в умовах, коли сама процедура верифікації є обмеженою, а інформаційні конструкції можуть бути внутрішньо узгодженими, але концептуально хибними. У цьому випадку проблема виходить за межі аналізу інформації і переходить у площину прийняття рішень в умовах невизначеності.

По-третє, у педагогічних дослідженнях, присвячених підготовці фахівців сектору безпеки і оборони, домінує орієнтація на формування окремих компетентностей (аналітичних, комунікативних, когнітивних), тоді як питання інтеграції цих компонентів у цілісну здатність діяти в умовах невизначеності залишається недостатньо опрацьованим.

У результаті в науковому дискурсі формується розрив між дослідженнями інформаційного середовища, які акцентують увагу на його складності, динамічності та технологічній обумовленості, і педагогічними моделями, що не повною мірою враховують ці характеристики. Особливо це проявляється у сфері професійної підготовки фахівців сектору безпеки і оборони, де освітні практики здебільшого орієнтовані на відпрацювання процедур аналізу інформації та перевірки її достовірності, тоді як реальні умови діяльності дедалі частіше передбачають роботу з неповними, суперечливими або штучно сконструйованими даними.

Зазначені обмеження визначають необхідність уточнення змісту поняття інформаційної стійкості та обґрунтування педагогічних підходів до її формування з урахуванням умов, у яких достовірність інформації не може бути гарантованою. У цьому контексті особливого значення набуває переорієнтація освітніх практик на моделювання ситуацій професійної невизначеності, розвиток здатності приймати рішення за відсутності повної інформації та інтеграцію когнітивних і метакогнітивних компонентів у процес підготовки.

Саме вирішення цього завдання через розроблення педагогічної моделі та системи відповідних дидактичних принципів становить наукову новизну та практичну значущість даного дослідження.

Формулювання цілей статті (постановка завдання)

Виявлені у попередньому аналізі обмеження сучасних наукових підходів зумовлюють необхідність уточнення змісту інформаційної стійкості та визначення педагогічних засад її формування в умовах трансформації інформаційного середовища.

Метою статті є обґрунтування сутності інформаційної стійкості в умовах штучно сконструйованої інформаційної реальності та визначення педагогічних підходів до її формування у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців сектору безпеки і оборони.

Досягнення поставленої мети передбачає вирішення таких завдань: здійснити аналіз сучасних підходів до розуміння інформаційної стійкості; уточнити її зміст у контексті професійної діяльності; обґрунтувати педагогічну модель її формування; визначити систему дидактичних принципів та відповідних освітніх інструментів.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Зміна логіки професійної підготовки в умовах інформаційної невизначеності. Традиційна логіка професійної підготовки фахівців сектору безпеки і оборони ґрунтується на припущенні, що інформація може бути проаналізована, перевірена та інтерпретована з достатнім рівнем достовірності. Відповідно, ключовими освітніми завданнями виступають формування аналітичного мислення, розвиток навичок верифікації та здатності до логічного узагальнення.

Однак, сучасні умови суттєво ускладнюють ці процеси. Як показують дослідження у сфері когнітивної психології, прийняття рішень у ситуації невизначеності супроводжується зростанням ролі евристичних механізмів і когнітивних викривлень [4, р. 56]. Водночас інформаційне перевантаження та надлишок суперечливих даних знижують можливості та якість аналітичної діяльності [5, р. 183].

У результаті професійна діяльність дедалі більше стає пов'язаною не лише з аналізом інформації, а й з оцінкою ситуацій, у яких дані можуть бути внутрішньо узгодженими, але концептуально хибними. Це означає зміщення самого акценту підготовки: від пошуку «правильної відповіді» до обґрунтування рішення в умовах обмеженої достовірності.

Таким чином, ключовою характеристикою сучасної професійної компетентності (особливо для майбутніх фахівців сектору безпеки і оборони) стає здатність діяти в умовах когнітивної невизначеності.

Інформаційна стійкість як інтегральна характеристика професійної готовності. У цьому контексті інформаційну стійкість доцільно розглядати не як сукупність окремих навичок, а як узагальнюючу характеристику професійної готовності, що забезпечує збереження ефективності діяльності в умовах складного інформаційного впливу.

Принциповою її складовою є когнітивна автономія - здатність зберігати незалежність мислення під впливом переконливих, але потенційно недостовірних повідомлень. Такий підхід узгоджується з сучасними дослідженнями когнітивних процесів, які підкреслюють важливість контролю особи над власними пізнавальними стратегіями [4, р. 112].

На відміну від класичного розуміння медіаграмотності, що передбачає аналіз змісту повідомлень, інформаційна стійкість орієнтована на глибший рівень - рівень ухвалення рішень в умовах невизначеності та обмеженої верифікації.

У практичному вимірі це означає здатність ідентифікувати ситуації, у яких достовірність інформації не може бути однозначно встановлена, розрізняти переконливість і достовірність, як різні характеристики повідомлення, утримувати альтернативні інтерпретації та ухвалювати рішення за відсутності повної впевненості у вихідних даних.

Таким чином, інформаційна стійкість виступає не лише як освітній результат, але і як умова професійної надійності.

Особливості сучасного інформаційного середовища та їх педагогічні наслідки для підготовки фахівців сектору безпеки і оборони.

Проведений аналіз сучасних досліджень у сфері інформаційних технологій та безпеки свідчить про якісні зміни інформаційного середовища, що безпосередньо впливають на зміст і логіку професійної підготовки фахівців сектору безпеки і оборони. Зокрема, йдеться про розширення можливостей створення правдоподібного контенту, який може не мати прямого зв'язку з

реальними подіями, але при цьому сприймається як достовірний [2, р. 78; 6, р. 21].

Для професійної діяльності у сфері безпеки це означає зростання частоти ситуацій, у яких:

- інформація є логічно узгодженою, але не відображає реальний стан справ;
- джерело виглядає надійним, однак може бути сконструйованим або скомпрометованим;
- повідомлення відповідає очікуванням або попередньому досвіду, але не має фактичного підґрунтя.

У контексті підготовки фахівців сектору безпеки і оборони такі умови суттєво ускладнюють традиційні процедури аналізу інформації та прийняття рішень. Отримані результати дозволяють стверджувати, що орієнтація навчання виключно на розмежування «достовірної» і «недостовірної» інформації не відповідає реальним умовам професійної діяльності.

Це зумовлює необхідність перегляду педагогічної логіки підготовки фахівців сектору безпеки і оборони. Зокрема, йдеться про перехід від навчання розпізнаванню окремих типів маніпуляцій до формування здатності діяти в ситуаціях, де маніпулятивний вплив не є очевидним, а встановлення достовірності інформації є обмеженим.

Отже, сучасні характеристики інформаційного середовища вимагають від системи професійної підготовки фахівців сектору безпеки і оборони орієнтації не лише на формування аналітичних навичок, але й на розвиток здатності приймати обґрунтовані рішення в умовах невизначеності, інформаційного тиску та когнітивної складності.

У практичному вимірі це передбачає впровадження таких педагогічних підходів:

– **сценарне моделювання професійних ситуацій**, у яких інформація є неповною або суперечливою, а рішення потребує обґрунтування в умовах невизначеності;

– **кейс-аналіз із множинністю допустимих інтерпретацій**, що орієнтує не на «правильну відповідь», а на аргументацію рішення;

– **навчальні завдання з навмисно правдоподібними інформаційними викривленнями**, які дозволяють відпрацьовувати розмежування переконливості та достовірності;

– **рефлексивні практики аналізу прийнятих рішень**, спрямовані на усвідомлення когнітивних помилок і механізмів їх виникнення.

Застосування таких підходів дозволяє наблизити освітній процес до реальних умов діяльності фахівців сектору безпеки і оборони, де рішення приймаються в умовах обмеженого часу, інформаційного тиску та невизначеності.

Таким чином, сучасні характеристики інформаційного середовища вимагають від системи професійної підготовки фахівців сектору безпеки і оборони переорієнтації з передачі знань на формування здатності діяти в складних інформаційних ситуаціях, що передбачає інтеграцію аналітичних, когнітивних і метакогнітивних компонентів у єдину систему підготовки.

Методологічні принципи підготовки фахівців сектору безпеки і оборони в умовах когнітивної складності. Запропоновані педагогічні підходи до підготовки фахівців сектору безпеки і оборони потребують теоретичного узагальнення, що дозволяє визначити принципи їх реалізації в освітньому процесі. У цьому дослідженні такі принципи розглядаються як методологічна основа організації навчання в умовах когнітивної складності та інформаційної невизначеності.

У межах дослідження сформульовано **принцип невизначеності як дидактичної норми**, що передбачає включення до освітнього процесу завдань,

у яких відсутня однозначно правильна відповідь, а вихідні дані є умисно неповними або суперечливими. Такий підхід узгоджується з дослідженнями когнітивних процесів, які вказують на обмеження аналітичного мислення в умовах невизначеності та підвищену роль евристичних стратегій [4, р. 56].

Другим є **принцип правдоподібної помилки**, відповідно до якого навчальні завдання мають містити вкрай переконливо сконструйовану інформацію. Це дозволяє змістити акцент із формального виявлення помилок на аналіз складних інформаційних ситуацій, що відповідає сучасним характеристикам інформаційного впливу [6, р. 21].

Третім виступає **принцип керованого когнітивного навантаження**, що передбачає моделювання умов інформаційного перевантаження, характерних для професійної діяльності фахівців сектору безпеки і оборони. Доцільність такого підходу підтверджується дослідженнями, які демонструють вплив надлишку інформації на якість ухвалення рішень [5, р. 183].

Четвертим є **принцип метакогнітивної рефлексії**, спрямований на розвиток здатності усвідомлювати власні способи мислення, оцінювати ухвалені рішення та коригувати їх. Значення метакогнітивних процесів у складних когнітивних середовищах обґрунтовується у сучасних педагогічних дослідженнях [7, р. 64].

Запропонована система принципів узагальнює визначені раніше педагогічні практики (сценарне моделювання, кейс-аналіз, роботу з правдоподібними викривленнями та рефлексивні завдання) і забезпечує їх цілісну інтеграцію до освітнього процесу підготовки фахівців сектору безпеки і оборони, трансформуючи його з орієнтованого на традиційну передачу знань у такий, що моделює реальні умови професійної діяльності в ситуаціях невизначеності. Це дозволяє розглядати інформаційну стійкість як інтегральну характеристику професійної готовності, що формується через цілеспрямовану організацію навчання.

Висновки. Сучасні зміни інформаційного середовища, зумовлені розвитком технологій та ускладненням інформаційних впливів, істотно впливають на характер професійної діяльності фахівців сектору безпеки і оборони. За таких умов традиційні підходи до професійної підготовки, орієнтовані на аналіз і верифікацію інформації, виявляються недостатніми.

Метою дослідження було обґрунтування сутності інформаційної стійкості та визначення педагогічних підходів до її формування у процесі професійної підготовки. Отримані результати дозволяють стверджувати, що поставлена мета досягнута, а визначені завдання реалізовані.

У результаті дослідження уточнено зміст інформаційної стійкості як інтегральної професійної якості, що забезпечує здатність діяти в умовах інформаційної невизначеності, зберігати когнітивну автономію та приймати обґрунтовані рішення за відсутності повної визначеності.

Обґрунтовано необхідність переорієнтації професійної підготовки фахівців сектору безпеки і оборони з моделі засвоєння знань на формування здатності діяти в умовах когнітивної складності. Визначено педагогічні принципи (невизначеності, правдоподібної помилки, когнітивного навантаження та метакогнітивної рефлексії), які забезпечують реалізацію відповідних освітніх підходів.

Отримані результати свідчать, що формування інформаційної стійкості має розглядатися як ключовий напрям модернізації системи професійної підготовки фахівців сектору безпеки і оборони.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з розробленням прикладних методик реалізації запропонованих педагогічних підходів, їх апробацією в освітньому процесі та оцінюванням ефективності формування інформаційної стійкості в умовах професійної підготовки.

Список використаних джерел

1. Russell S., Norvig P. *Artificial intelligence: a modern approach*. 4th ed. Pearson, 2021. 1136 p.
2. Carolus A., et al. Development and validation of the AI literacy scale. *Computers in Human Behavior*. 2023. Vol. 140. Article 107574. P. 1–12. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.chb.2022.107574>
3. Hackl V., Müller A., Sailer M. Artificial intelligence literacy in higher education: a systematic review. *Computers and Education*. 2024. Vol. 203. Article 104816. P. 1–15. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2023.104816>
4. Kahneman D. *Thinking, fast and slow*. New York: Farrar, Straus and Giroux, 2011. 499 p.
5. Bawden D., Robinson L. The dark side of information: overload, anxiety and other paradoxes. *Journal of Information Science*. 2009. Vol. 35, No. 2. P. 180–191. DOI: <https://doi.org/10.1177/0165551508095781>
6. Deppe C., Schaal G. S. Cognitive warfare: a conceptual analysis of the NATO ACT cognitive warfare exploratory concept. *Frontiers in Big Data*. 2024. Vol. 7. Article 1452129. P. 1–12. DOI: <https://doi.org/10.3389/fdata.2024.1452129>
7. Sailer M., et al. Learning in complex digital environments: a systematic review. *Educational Psychology Review*. 2024. Vol. 36. P. 1–25. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10648-023-09765-4>
8. Гурковський В., Семененко Л., Вербовенко О., Ованесян Р., Козлов В., Тристан А. Трансформація системи освіти в умовах війни: виклики та перспективи розвитку. *Military Science*. 2025. Vol. 3, No. 1. P. 329–352. DOI: <https://doi.org/10.62524/msj.2025.3.1.14>
9. Семененко О. М., Бойко О. В., Коваленко Ю. О. Формування критичного мислення майбутніх офіцерів у процесі професійної підготовки. *Військова освіта*. 2023. № 2(48). С. 156–168. DOI: <https://doi.org/10.33099/2617-1783/2023-2/156-168>

10. Биков В. Ю., Спірін О. М., Пінчук О. П. Цифрова трансформація освіти і науки: сучасні виклики та перспективи. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2023. Т. 93, № 1. С. 1–18. DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v93i1.5218>
11. Williamson B. Artificial intelligence in education: governance and policy challenges. *Learning, Media and Technology*. 2024. Vol. 49, No. 1. P. 1–15. DOI: <https://doi.org/10.1080/17439884.2023.2190148>
12. Kasneci E., et al. ChatGPT for good? On opportunities and challenges of large language models for education. *Learning and Individual Differences*. 2023. Vol. 103. Article 102274. P. 1–10. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.lindif.2023.102274>
13. Cotton D. R. E., Cotton P. A., Shipway J. R. Chatting and cheating: ensuring academic integrity in the era of ChatGPT. *Innovations in Education and Teaching International*. 2024. Vol. 61, No. 2. P. 228–239. DOI: <https://doi.org/10.1080/14703297.2023.2190148>
14. Lahmann H., Custers B., Scott B. I. The fundamental rights risks of countering cognitive warfare with artificial intelligence. *Ethics and Information Technology*. 2025. Vol. 27. Article 49. P. 1–14. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10676-025-09868-9>
15. Метеленко Н. Г., Нікітенко В. О., Васильчук Г. М., Каганов Ю. О., Воронкова В. Г. Цифрова трансформація освіти як тенденція розвитку освітніх реформ. *Humanities Studies*. 2023. Вип. 16(93). С. 122–134. DOI: <https://doi.org/10.32782/hst-2023-16-93-13>